

Xin g i ông ta là ông X. Đ tránh phi n ph c. Th i bu i bây gi , con ng i đ b ch p mữ b t c lúc nào và b i b t c ai.

trên ch p xu ng là nhà c m quy n – h ng này đông l m và r t... v ng tay ngh vì đã t ng hành ngh này c m y ch c năm. đ i ch p lên là k ti u nh n – h ng này th ng th y xu t hi n khi có bi n c hay khi th y chánh quy n đa nghi nh Tào Tháo; h ng này hành đ ng theo th i c nên tay ngh l m khi còn v ng; h không đông nh ng r t nguy hi m b i vì h gi ng nh m i ng i nên khó mà nh n đi n ! ngang v i mình mà ch p mữ mình là m y đ a mà mình th ng g i là b n hay chi n h u hay đ ng chí – h ng... m c đ ch này m i b t tay ôm hôn mình th m thi t đó, v y mà hôm sau đã “tr c xé l ” b i vì cái đít c a h đòi cái gh và cái m t c a h mu n đ c... b b ng cái nia (đ đ c th y là ... đ i đi n !) ; h ng này không c n tay ngh khéo nên cách ch p mữ thi u... t nh ! Nói chung, h ng ch p mữ nào cũng ch ch p ng i có tên tu i đàng hoàng ch ch ng ai ch p mữ m t k vô danh. Cho nên, g i nhân v t trong chuy n sau đây là ông X đ ng tr thành k vô danh, kh i b ch p mữ ! (Xin l i ! Tôi h i dài dòng ở đây t i vì tôi mu n m i ng i đ u th y tôi “rõ nh ban ngày”, đ đ ng ai... ch p mữ tôi “có ý đ này n ”. Đa t).

Bây gi thì xin nói đ n ông X.

Hồi thời trẻ c – thời mà sau này “đồng c” gọi là ngày – ông X làm việc cho một hãng tư cá ngoạ quốc. Ông làm việc lâu năm và rất đốc lốc nên ban giám đốc giao cho ông nhố ng chố vố quan trố ng vố quyố n hố n vố tài chánh thố t rố ng rấi. Đố thố c hiố n nhố ng chố ng trồ ng xây đố ng đố số cá a hã ng, ông thố ng xuyên giao đố ch vố i chánh quyố n. Nhố vố y, ông “quen lố n” nhiố u trong cố hai giố i dân số và quân số .

Đố a vố nhố cá a ông, con ngố i đố bố cá m đố vì tố lố i. Chố ng có gì khó hố t. Chố cá n “nhố m mố t” mố t chút là nhà thố u số biố t cách đố n n. Chố cá n “biố t phố i quố y” mố t chút là vô “áp phe” riêng cho mình. Chố cá n “bóp chố t bố t bí” mố t chút là hố t chân nhố ng đố a không theo bè cánh...

Ông X lố i không thuố c hố ng “biố t làm ăn” nhố kố trên. Ông lố n lên trong mố t gia đồ ng theo Khố ng giá o, lố y “nhân nghĩa lố trí tín” làm phố ng chồ m, luôn đố cao giá trố đố o đố c cá a con ngố i. Cho nên làm việc cho hã ng gố n hai mố i năm mà không thố y ông... “xố múi” chút gì hố t ! Bố n bè có đố a chê ông nhất. Ông cá i: “Thà tao nhất mà tao giố tròn liêm số . Cái đố mố i là cái khó. Ngố i ta có thố chê tao nhố mà đố đã chê tao. Chố không ai dám khi đố tao hố t. Cái phách cá a tao là đố chố đố !”.

... 30 thắ ng tố 1975. Ông X đố không di tố n. Nghố rố ng mình làm việc cho hã ng tố , lố i là hã ng cá a ngoạ quố c, chố c “hố không làm gì đố u”. Chố ng dề quân mũ tai bèo (Giố i phố ng miố n Nam) và quân nón cá i (bố đố i) vào Nam tiố p thu tuố t tuố t. Hã ng công hã ng tố gố , lố n nhố giố cũng “đố p” hố t rá o (Trố c đố , hố có tuyên bố “không đố ng tố i cây kim số i chố cá a dân”, và số thố t, hố đố làm đố ng nhố vố y, mố i chố t ! Bố ng cá là hố đố lố y hố t, chố chố a có... cây kim số i chố ! Cho nên, có thố y ai thố a gố i rố ng bố cách mố ng... cá p mố t cây kim số i chố đố u ? Vố y mà sao ai cũng nói hố “nói mố t đầ ng mà làm mố t nố o” hố t ! Oan cho hố ! Có đố u là vố i “cây kim số i chố”, ngố i dân không biố t... “làm khố gì ăn”. Chố còn có nố c may cái miố ng lố i đố khố i phố i ăn, khố i phố i nói !).

Hã ng cá a ông X bố quân mũ tai bèo mang bí số K7 tiố p thu. May cho đố ng: ngố i đố n đố u toán tiố p thu là ngố i chú bà con đố khu hố i kháng chiố n 1945. Nhố ông này can thiố p nên ông X không bố đố i tố o, nhố ng bố đố i đố “hố tố ng công tác” đố mố t kho hóa chố t (Số che chố ngố i thân nhố vố y rố t hiố m thố y trong chố đố . Và có lố vì vố y mà chố a đố y sáu thắ ng sau, ông cán bố đố bố cho “vố vố n” mố c đố u chố a tố i hố ng tuố i !).

Bố y giố , ông X ăn lố ng 80 đố ng. Trong khi ngố i tài xố cũ cá a ông lãnh 90 đố ng ! Ông đố c phát lố ng mố i thắ ng hai kố . Mố i kố là 40 đố ng nhố ng bố giố lố i 2 đố ng đố cho vào số tiố t kiố m (Nhà Nố c lo cho dân chí tình nhố vố y mà vố n có ngố i không bố ng lố ng. Lố thố t !).

B y gi , vì t t c ngân hàng đ u b t ch thu, nên ti n c a mà ông X đ trong ngân hàng c a ng k nh đã... cúng cô h n ! Ông X tr ng tay và... tr ng m t.

B y gi , v con ông X rã ra đi làm trong m y t h p. Hai đ a nh nh t nhà dán bao gi y b m i cho b n hàng ngoài ch gói đ . Ông X bán l n xe c , bàn gh t ...

Nhi u khi ông th m nghĩ: “Mình đã t hào gi tròn liêm s t m y m i năm. Bây gi ... đ i l y cái ăn cũng không đ c. Ph i chi h i đó mình nh m m t làm b y, mánh mung ch p gi t đ y túi r i bay ra ngo i qu c , thì bây gi mình đâu có ng i đây nhìn cái kh c c a v con ! Ri t r i không bi t là mình khôn hay mình đ i n a”.

Hôm nay là ngày ông đi bán chi c xe đ p c a ông. Ông đã tính k : đ p xe ra ch th ng nh s a xe đ p góc đ ng xin nó cho đ ng nh đ bán; đ đó ng i qua l i cũng đông và ng i ghé vào b m bánh hay s a xe cũng th ng; th nào cũng có ng i h i mua. Sau khi lau chùi s ch s chi c xe, ông l y m t mi ng bìa c ng vi t lên đó “Bán xe đ p” r i khoét l x s n dây đ mang ra c t t i ch . V a làm ông v a nghĩ đ n thân ph n c a mình, đ n cái liêm s mà ông đã đeo đ ng t bao nhiêu năm. Ông c i chua chát: “Cái liêm s không giá tr b ng chi c xe đ p !”. B ng ông n y ra m t ý, v a hài h c v a táo b o: “T i sao mình không treo b ng bán cái liêm s ? C i ch i, s gì ?”. V y là ông l y m t mi ng c c-tông, n n nót vi t lên đó hàng ch “Bán cái liêm s . B o đ m 20 năm ch a s t m ”. Khoét l x dây xong, ông cho h t vào túi xách, đ p xe ra ngõ.

Th ng nh s a xe tu i đ m i hai m i ba. m nhóm, đen thui, c i h l i. Sáng nào nó cũng kéo chi c xe hai bánh ch hai thùng g nh và m đ ng , ra... hành ng c nh tr đ n góc đ ng. S ng i ta không bi t hay sao mà th y nó có treo trên tr đ n t m b ng tr ng s n ch đ “T i đây s a xe đ p đ lo i”.

Khi ông X xin đ ng nh , nó vui v nh n l i ngay:

- D đ c ! D đ c ! Ông Hai c đ ng xe c nh c t đ n đó, không sao h t. Ch này là ch “bá tánh” ch ph i c a riêng cháu đâu mà ông Hai xin phép !

R i nó l y cái thùng g úp xu ng, m i:

- Ông Hai ng i. Cháu đang l tay !

Nó làm nh u nó không tay thì nó có b n ph n ph i ng i... ti p chuy n ông X v y ! Ông th y có c m tình ngay v i th ng nh . Ông c m n r i l y hai mi ng c c-tông ra, treo m t t m lên s n xe đ p, t m th hai đeo lên c c a mình m t cách thích thú !

Ông ng i xu ng thùng g phía sau l ng th ng nh , đ t thu c hút, ung dung. Th ng nh đang ráp s i dây sên vào chi c xe đ p đ ng ng c. Nó v a làm v a nói chuy n v i ông X, m t v n nhìn chằm chú vào công vi c.

- Ông Hai bán xe r i l y gì mà đi ?
- Thì... tôi đi chung xe v i bà nhà tôi.
- Ông đèo bà hay bà đèo ông v y ?

Ông X b t c i:

- Dĩ nhiên là tôi đèo b ch !
- Ý ! Bây gi đ i đ i r i. M y bà ch ch ng ch y bon bon thi u gì, ông Hai.

Nói xong, nó c i i h c h c. Ng ng m t lúc, ch ng nh đang ng m nghĩ gì đó. R i nó nói ti p, gi ng ngang ngang:

- Bây gi sao nhi u ng i bán đ bán đ c trong nhà quá. xóm c a cháu, th y có ng i c y g ch bông n n nhà lên bán đ ng ăn, ông Hai à !

Hình nh đó làm ông xúc đ ng. Ông không bi t ph i nói gì. S b n cùng c a ng i dân trong ch đ đ c g i là u vi t này, đã v t quá xa t m t ng t ng c a con ng i... thì còn l i gì đ nói ? Im l ng, ông hít nhi u h i thu c dài...

Th y sao “ng i đ i tho i” c a nó làm thình, th ng nh quay đ u nhìn l i. Bây gi nó m i th y t m b ng ông đeo tr c ng c. Nó ng c nhiên:

- a ! Ông còn bán cái gi ng gì n a v y ?
- Thì... cháu đ c coi.
- Cái... “liêm” ... Cái “liêm s” là cái gì v y, ông Hai ?
- ... Cái liêm s là... (Ông ng p ng ng tìm l i đ gi i nghĩa) Là ... Là cái mà thiên h ai cũng quý tr ng h t. Ng i ta coi nó có giá tr nh ... có giá tr nh ...

- Nh h t xoàn h ông Hai ?

- ! Đ i lo i nh v y. Thiên h cho r ng ng i nào có cái liêm s cũng th y sáng ng i không kém.

N i tánh tò mò, th ng nh chùi v i hai tay vào m t mi ng gi cũng d nh tay c a nó, r i xoay h n ng i i, h m h :

- Ông Hai cho cháu coi m t chút đ c không ? T cha sanh m đ cháu ch a nghe nói t i cái liêm s bao gi , ch đ ng nói th y.

- À cái này không có coi đ c. L n lên r i cháu s bi t.

Th ng nh tiu ngh u, quay tr v công vi c mà nghĩ: “Ch c là đ x n l m nên ng s !”

Có hai thanh niên d ng l i b m bánh xe. C hai đ u đ c b ng treo tr c ng c ông X. M t anh h i anh kia:

- Cái liêm s là cái gì v y m y ?

Th ng nh nói h t, v s ành s i:

- Là đ n trang lo i x n. M c l m đó !

Ông X m m c i, chua chát nghĩ: “Ch đ đâu có d y con ng i ph i có liêm s . Bây gi , ch th y h c đ u tranh, h c h n thù, h c gi t chóc... ch đâu th y h c làm ng i có đ o đ c, tr ng l nghĩa đ mà bi t liêm s là gì ? ”

M t anh b đ i, nón c i nghiêng nghiêng, t p Honda vào h i mua “s m” xe đ p. Th ng nh nói: “S a xe ch không có bán đ ph t ùng”. Ch cho anh b đ i đi khu t, nó quay l i c i c i nói v i ông X:

- Ru t xe thì nói ru t xe. M y ch nói “s m”. H i đ u cháu đâu có bi t. Cháu ch qua bà x m bán n c s m b n kia đ ng. Th y c i quá ! H nói ti ng gì đâu không hà !

M t thanh niên ch m t ông già, ng ng l i nh th ng nh si t l i cái đ u bàn đ p. Sau khi nhìn ông X, anh thanh niên h i nh ông già:

- Liêm s là cái gì h ông n i ?

Ông già t ng h ng r i nói, gi ng nghiêm trang:

- Là cái mà nó b t con ng i ta ph i c n th n trong suy t trong hành đ ng. Nó không cho con ng i ta làm b y làm qu y, làm sai đ o lý. Nó b t con ng i ta ph i bi t x u h khi có ý xâm ph m thu n phong m t c. Quý m, con th y không ? V y mà th i bu i bây gi có m y ai bi t nó là gì...

Tr ti n xong, ng i cháu đ i ng i ông ng i đàng hoàng v ng chãi trên p t-ba-ga r i m i đ p đi. Ông già quay đ u nhìn i ông X, gi ng nh nh n m t món đ c !

M t tr i đã lên cao. Cây me già c nh đó đ bóng mát r i i xu ng ch “hành ngh ” c a th ng nh . Gió th i hiu hiu. Lá me lẳng tẳng r ng...

M t ông già râu tóc b c ph đ p xe l c c ghé vô nh s a cái th ng. Sau khi... “ki m tra” i b ph n, th ng nh gãi gãi đ u m c dù tay nó đ h y:

- Cha... V này h i lâu à ông Hai. Cũng năm m i phút à !
- Không sao. Tao đ i. Tao thi u gì thì gi .

Nó v i vàng i t úp cái thùng g c n i, đ t g n ch ông X:

- Ông ng i đây. Có ông Hai này ng i bán xe, t sáng gi không th y ai h i h t. Ch c cũng bu n !

Đó là cách nó gi i thi u đ hai ng i d dàng b t chuy n v i nhau, n u mu n.

Ông già ng i xu ng, g t đ u chào ông X, r i móc b c thu c rê, m i:

- Ông v n m t đ i u ch i.
- Cám n. Tôi có đ em theo thu c v n s n n nhà.

Ông X i y trong túi ra h p thi c gi p màu vàng (lo i đ ng thu c đ i u 555 ngày x a) móp méo tr y tr a, m ra m i i:

- Ông hút th th này coi.

Ông già c t b c thu c vào túi l y m t đi u c a ông X đ lên môi, đ t. ng hít m y h i th t dài r i g t gù:

- ùm... M t ph n L ng S n hai ph n Gò V p.
- Đúng ! Ông rành quá !
- M t đ i hút thu c mà không rành sao đ c, ông b n.

Hai ng i im l ng th nh ng h i khói dài. Gi đó, đ ng cũng v ng, ch nghe ti ng lách cách s a xe c a th ng nh . M t lúc lâu sau, b ng ông già t ng h ng r i nheo m t nhìn th ng ông X, gi ng ôn t n:

- Ông b n à. Tôi nghĩ n u ông b n còn chút liêm s thì nên đ p t m b ng bán liêm s c a ông đi. Ch có ph ng vô liêm s m i khoe khoang khoác lác r ng ta là th này, ta là th n , ta h n thiên h v đ m i m t vv... S th t, h không có gì h t. B n vô liêm s đó đã chà đ p m i giá tr tinh th n c a con ng i, đã ch i b truy n th ng đ o đ c c a ông cha đ l i t không bi t m y ngàn năm.

Ông X im l ng g t gù nghe. Ông già ng ng m t chút đ hít m y h i thu c. R i ti p:

- Ông b n à. Tôi tin r ng ông b n là ng i có liêm s . Tr c giác cho tôi th y nh v y. Bây gi , đem rao bán cái liêm s , ông b n có th y đó là hành đ ng thi u suy nghĩ không ? Nói khùng mà nghe, gi đ ông b n có bán đ c cái liêm s , ông b n s “tr ng tay”. Không còn liêm s n a thì ông b n s thành cái gì ?

Ông già ng ng đó, nhìn ông X m t chút r i nói g n t ng ti ng:

- Ông b n s là th ng-vô-liêm-s !

Đ n đây, th ng nh đã s a xong cái th ng. Ông già đ ng lên chào ông X, tr ti n r i đ p xe đi th ng.

Hút tàn đi u thu c, ông X th dài, đ ng lên tháo hai mi ng c c-tông cho vào túi xách. Th ng nh ng c nhiên:

- a ! B ông Hai v h ?
- !
- Sao v s m v y ?
- ! V s m.

Ngôi i Bán Liêm S

Tác Giả: Ti u T

Thứ Ba, 20 Tháng 9 Năm 2011 05:00

Ông X nói b ng m t gi ng tr ng r ng. Th ng nh ân c n d n:

- Ông Hai c n th n nghe ! Coi ch ng t i nó gi t cái liêm s à. M y th ng l u mạnh nó gi t bóp c a ng i ta hoài, hà !

Ông X làm thình đ p xe đi, b ng nghe nh cái liêm s c a ông nó n ng nh chì. V y mà bao nhiêu lâu nay, ngày ngày ông v n còng l ng cồng nó đ đi tìm m t chân tr i, m t l i thoát, m t chút ánh sáng c cu i con đ ng h m ... !